

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah.

Velja za celo leto..... \$8.00
Za pol leta..... 3.00
Za New York celo leto..... 7.00
Za inosemitvo celo leto..... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 292. — ŠTEV. 292.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 13, 1920. — PONDELJEK, 13. DECEMBRA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

VOJAŠKI DUH PREVLAJUJE V ZAPADNI EVROPI.

VSE DEŽELE NA BALKANU SE OBOROŽUJEJO PROTI MOŽNEMU NAPADU OD STRANI SOSEDOV. — SKRITI ARZENALI. ČEHO-SLOVAŠKA ARMADA. — JUGOSLAVIJA IMA BOLJŠO ARMADO. — BOLGARSKA ZADELA NA TEŽKOČE.

Poroča Paul Scott Mowrer.

Kot vsled neke usodne ironije se je iz vojne, ki naj bi napravila konec vsem vojnem, porodil v "balkanizirani Evropi" nov militarizem, ki je glede svojega dušeslovnega učinkovanja zelo važen. Dežele, ki domnevajo, da so obdane od sovražnikov, se pečajo z narodno obrambo kot zadevo glavne in največje važnosti.

Splošno se je domnevalo ob času sklenitve premirja, da bo ustanovitvi Lige narodov sledilo splošno razoroženje, a neuspeh Lige, da uveljavi sistem mednarodne policije, je izključil to srečno eventualnost. Jaz hočem iti ven ponovno neoborožen le v slučaju, če vem, da je v vsaki ulici dobro oborožen policist, kojega posel je braniti me v slučaju, da me kdo napade.

Dejstvo, da ni bilo mogoče izvesti številnih odlokov zaveznikov vsled pomanjkanja primernih četi, niso izgubile iz vida manjše države. Kljub ponovnim pozivom konference so Poljaki in Malorusi prenehali z boji šele potem, ko so ostali Poljaki zmagoviti. Tudi Rumuni, ki so po porazu madžarskih komunistov dobili od zaveznikov povelje, da ne smejo zasedati Budimpešte, se niso niti malo brigali za to povelje ter ostali nekaznovani za svoj prestop.

Poljaki so se mogli tekom preteklega avgusta zanesati le na same sebe, da rešijo svoje glavno mesto pred navalom boljševiških trum. Nemci pa po mnenju gotovih evropskih politikov izpolnjujejo določbe mirovne pogodbe le raditega, ker se boje francoske armade ob Renu.

Povsem jasno je vsled tega, da morajo manjše države same skrbeti za svojo varnost, ker jim ne morejo velike države v sedanjem času nuditi nikakih jamstev za resničen mir. Narodna armada pa je v teh časih socialnih streljavcev neobhodno potrebna za ohranjanje notranjega reda. V deželah kot Rumunska, Poljska in Jugoslavija, kjer je notranja enotnost še vedno vse prej kot popolna, se smatra vojaško službo kot mogočen faktor pri ustaljenju različnih novih elementov v državah.

Le dve deželi "balkanizirane Evrope", namreč Rumunska in Jugoslavija, imata meje, katere je mogoče braniti v vojaškem smislu, a celi ti dve državi nista zadovoljni. Grška, Bolgarska, Čehoslovaška, Poljska in predvsem nemška Avstrija in Madžarska pa čutijo, da so praktično izročene na milost in nemilost svojim sovažno razporejenim sosedom.

Vsled tega skušajo skleniti zveze s sosedi svojih sosedov, proti svojim sosedom, postavljajo na noge armade ter zbirajo orožje in munition, kjerkoli in kadarkoli se jim nudi prilika. Ker so Bolgarska, Avstrija in Madžarska sovražne dežele, se je obseg vojaških naprav v teh deželah definitivno omejilo v mirovni pogodbi in dovoljeno je le rekrutiranje prostovoljcev, ki se morajo obvezati za dolgo vrsto let.

Bolgarska ne sme imeti več kot 20.000 vojakov in 10.000 mož policije in orožništva. Madžarska armada ne sme obsegati več kot 35.000 mož in na sličen način je bila skrajšana tudi avstrijska armada.

Položaj Avstrije je prav poseben. Avstrija se temeljno razlikuje od ostalih dežel v tem, da je navedez izgubila vsako željo do nadaljnjega življenja.

Slabotna socialistična vlada prehranja armado nekako 30.000 mož, o kateri pravijo ljudje, da nosi uniforme, ker nima drugih oblik in da nosi puške, ker manjka lopat in pikov. Ta armada nima skoro nobene discipline ter napredstavlja le majhno vojaško vrednost.

Ob istem času pa se je socialistična armada dosedaj vedno uspešno upirala poskusom, da se odvzame tej armadi izključno socialistični značaj.

Bolgarska, ki ni nič drugega kot zadruga poljedelcev, je zadela na velike težkoče, ko je hotela spraviti na noge armado prostovoljcev. Ljudje so vajeni konškracije ter jo imajo rajše kot pa prostovoljno vojaško službo. Vsprito tega je vlada uveljavila neki načrt splošno "delavske" konškracije za dobo dveh let. Čeprav je ta konškracija preje industrijalna kot pa vojaška, vzdržuje vendar ta sistem polni mobilizacijski aparat ter se razteza celo na ženske, kojih uspešno delo se je na zadosten način preiskovalo tekom vojne-ga časa.

Madžarska ima po mojem mnenju v sedanjem času pod orožjem le nekako 22.000 mož, a to so izvrstne čete, živahne in dobro disciplinirane. Naloga zopetne uvedbe discipline po komunističnem režimu ni bila lahka vendar pa je bila uspešno izvršena.

Madžari so so živahni in zelo bojevit narod. Vsi so bili deležni zadostnega vojaškega vezbanja tekom zadnje svetovne vojne, da bo to vezbanje zadostovalo za ostale dni njih življenja. Vlado muči le vprašanje, kako bi izvežbala nove letnike, ne da bi prišla v kolizijo z določbami mirovne pogodbe.

Avstrija, Bolgarska in Madžarska so formirale izročile vse orožje zaveznikom, a na Madžarskem in Bolgarskem, če sem pravilno informiran, je najti še vedno po celi deželi arzenale in skrita skladišča orožja.

Poljska, Čehoslovaška, Jugoslavija, Rumunska in Grška, katere se prištevajo med zaveznike, so smele razviti takine vojaške sisteme kot so jih hotele in dejanski so jim pri tem pomagale velesile, ki so jih zakladale z orožjem in municijo. Poljska je bila rojena sredi vojne. Njena prva naloga je bila postaviti na noge armado, najprej potom prostovoljnega vstopa, potem pa s pomočjo konškracije. Do zadnjega avgusta, ko je bila odrejena splošna mobilizacija v o-rambo glavnega mesta, je bilo pod orožjem šest razredov, obse-

gajočih ljudi v starosti od osemnajstih do petindvajsetih let, to se nekako pol milijona mož. Tej armadi manjka prav posebno tehnikov in izkušenih višjih poveljnikov, a pod uplivom strastnega patriotizma je disciplina te armade dobra. Po izvršeni demobilizaciji bo imela Čehoslovaška stalno armado 15.000 mož, kateri bo nekoliko manjkalo izurjenih višjih častnikov in ki bo nekoliko prožeta z notranjo politiko, a iz dobrega materiala, čeprav niso Čehi v svojem bistvu vojaški narod. Vojaška

—Copyright Underwood & Underwood.—
PAPEŽ BENEDIKT IN NJEGOV OHROMELI BRAT.

služba je obvezna za dobo dveh let, čeprav se glasi, da se bo v bodočnosti skrajšala polagoma to dobo.

Na Rumunskem znaša doba obvezne vojaške službe tudi dve leti in stalna armada šteje 150.000 mož. Ker pa je treba držati okupacijske čete v novopridobljenih ozemljih, je še vedno dvakrat tako veliko število po dorozjem. Rumuni se ravno ne odlikujejo po svojih vojaških lastnostih, vendar pa so bili trdo zapošleni z reorganizacijo armade ter se glasi, da so dosegli dobre uspehe.

Tudi grška armada v bodočnosti najbrž temeljita na dveletni obvezni vojaški službi. Ta armada je v svojih kampanjah v Traciji in Mali Aziji pokazala, da je nepričakovano kompetentna in da se nahaja pod dobrim vodstvom. Glasi, da je sedaj nekako 200.000 Grkov pod orožjem.

Najboljša armada v takozvani "balkanizirani Evropi" pa je najbrž ona Jugoslavije. Okvir te armade predstavlja srbska armada, ki je bila sedaj skozi osem zaporednih let dejanske vojni službe. Poveljstvo je baje izvrstno in kakovosti srbskih vojakov je bila več kot enkrat preiskovana.

Srbski kmet je rojen vojak. Jurašvo v bitki je narodni ideal. Kar se tiče Hrvatov, se jih je smatralo za najboljše vojake v raniki Avstriji. Obvezna vojaška služba znaša dve leti v kaverleriji in artileriji in leto in pol v infanteriji.

Poleg tega so morali v novih delih države, na Hrvaškem, v Sloveniji, v Bosni, Črnigori, Dalmaciji in v Banatu vsi možki do starosti 32 let za dva meseca v vojaške službe, da se privadijo srbskemu sistemu. Stalna armada znaša 150.000.000 mož, a v slučaju polne mobilizacije bi se lahko spravilo na noge en milijon in pet sto tisoč mož.

Kljub velikanskim težkočam svetovne vojne ter neugodnim stanju ter bi se borila, kot domneva človek, na prvi migljaj. V tem pogledu je ta armada danes v Evropi prav edina.

Finančna bremena, katere nalaga narodom vzdržanje teh armad, so velika, a narodi jih sprejemajo brez mrmanja ter so celo za to, da se uspešnost njih armad poveča, kajti splošno prevladuje naziranje, da svetovna vojna ni bila zadnja.

ROJAKI NAROČATE SE NA "GLAS NARODA", NAJ VEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRŽENIH DRŽAVAH.

AVSTRIJSKI KABINET BO V KRAKEM ODPSTOPI.

Avstrijski kabinet bo odstopil, če ne bodo zavezniki dali Avstriji na razpolago živil.

Dunaj, Avstrija, 11. decembra. Prvi avstrijski ustavni predsednik, dr. Michael Hainisch, je eden izmed ustanoviteljev avstrijske Fabian družbe, ter sin avstrijske feministke, Fabiane Hainisch. On je političen ekonom ter je študiral na Dunaju, v Lipskem ter v Berlinu. Pod starim režimom je bil nekaj časa v civilni službi. Star je 62 let. Stanoval bo v nekdanji cesarski palači, Hofburg, na Dunaju ter dobival na leto 300.000 avstrijskih kron ali manj kot tisoč dolarjev ameriškega denarja, če se upošteva sedanjo valuto. Dobil pa bo posebne doklade, da pokrije stroške.

Dr. Hainisch je neustranski v politiki ter je bil izvoljen s podporo klerikalcev ter nemške stranke, potek ko je slednja opustila misel, da postavi svojega lastnega kandidata.

Po svoji izvolitvi je imel nagovor na obe zbornici parlamenta ter je izjavil, da bo posvetil vse svoje moči interesom republike. — Velešile, — ki so ustvarile avstrijsko republiko, — je rekel, — jo morajo tudi ohraniti, a ob istem času mora tudi Avstrija na boljše način, kot dosedaj izrabiti svoje naravne sile. Geslo naroda mora biti: — delo in varčevanje. Postavil je, da so neposredni izgledi temni, da pa ima upanja za končno boljše bodočnost.

Novega predsednika so ugodno sprejeli tukajšnji listi ter tudi načelniki raznih političnih strank.

POZOR ROJAKI!

Te dni smo začeli razpošiljati stenske koledarje. Upamo, da ga bo vsak naročnik dobil.

S pondeljkom ali torkom začnemo razpošiljati "Slovensko-Amerikanski Koledar". Cena je samo 40 centov za iztis. Pošljite koledarje tudi so-rodnikom in znancem v Jugoslavijo, kajti tudi na Jugoslavijo ne stane več kot 40 centov s poštnino vred.

Naročite Koledar pravčasno, ker smo ga letos tiskali jako omejeno število.

Slovenia Publishing Co., 62 Cortlandt St., New York City.

PRISIELNIŠKA PREDLOGA JE PRECEJ OMILJENA.

Priporočili so si pripust žena državljanov ter njih bratov pod 21 leti in sester pod 16 leti.

Washington, D. C., 11. dec. — Dve važni izpremembi sta bili izvršeni danes v priseljeniški predlogi. Amendment, katerega je predložil kongresnik Siegen, republikanec iz New Yorka ter voditelj opozicije, dovoljuje inozemcem, ki so postali ameriški državljani, da spravijo v deželo svoje žene, svoje brate v starosti pod 21 leti ter sestre v starosti manj kot šestnajstih let.

Adoptirani bratje in sestre pa se izključene na temelju amendmenta, katerega je predložil Vail, republikanec iz Colorada.

Kot izглеda predloga sedaj, lahko dobijo naturalizirani državljani v deželo svojo ženo, staršice in stare starše, neporočene sinove, brate v starosti pod 21 let, neporočene ali udovale hčere ali sestre v starosti manj kot šestnajst let ter unuke v starosti šestnajstih let, če je njih oče umrl.

Soglasno z nadaljnim amendmentom ima predsednik, ne pa imigracijski komisar pravico s silo izvesti tozadevno postavbo.

Predlog kongresnika Rainey, s katerim naj bi se dovolilo farmakim delavcem priseljevanje, je bil zavrnjen brez vsakega rekordnega glasovanja.

Ko je opozicija proti predlagani prepovedi priseljevanja dosegla tak obseg, da se je bilo bati poraza nameravane postavbe, je kongresnik Johnson, načelnik prieljeniškega komiteja nastopil ter izjavil, da je sam državni departement za to, da se zgradi meje proti nezaželjenemu priseljevanju ter prepreči s tem nevaren položaj v tej deželi. V svojem govoru je rekel:

— Izseljevanje iz centralne Evrope je tako resno kot nevarno. Državni departement je informiran o tem ter mi je dal na razpolago zadosti poročil konzularnih uradnikov Združenih držav, ki služijo kot svarilo.

— Sedanji naval prinaša v deželo preveč takih, ki so proti vladi in proti Bogu. To je najbolj nezaželjena stvar, kar jih je kdaj prišlo v Združene države.

— Predno bo mogoče izpremeniti to predlogo v postavbo, boste videli ladje, prihajajoče na Ellis Island, s priseljenici, ki vise preko ograj. Nekatere parobrodne družbe so vsled tega uveljavile pristojbine četrtega razreda za prevoz in nikako pretiravanje ni

DENARNE PODILJATVE V HITRO, NA GORIČEM IN NOTRANJEM.

Izvršujemo denarna isplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goričkem in tudi na Notranjem, po osemlju, ki je zasledeno po italijanski armadi. Včeraj smo računali na pošiljateve italijanskih lir po sledočih cenah:

50 lir		\$ 2.40
100 lir		\$ 4.20
300 lir		\$ 12.00
500 lir		\$ 20.00
1000 lir		\$ 30.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; is tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej.

Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar doseže v roka.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvditi Frank Sakser, 62 Cortlandt St., New York City.

D'ANNUNZIO SE NOČE VKLONITI.

NOČE PRIZNATI POGODBE, SKLENJENE V RAPALLO KOT JO JE SPREJEL RIM. — BOJI SE JUGOSLOVANOV. — REŠITEV REŠKEGA VPRAŠANJA BI PRIPOMOGLA K IZBOLJŠANJU NOTRANJEGA POLOŽAJA.

Milan, Italija, 11. decembra. — Položaj na Reki je neizpremenjen in istotako stališče, katero je zavzel D'Annunzio. Slednji noče priznati pogodbe, sklenjene v Rapallo in šeer raditega, ker se odpoveduje Reki in Dalmaciji, na razlogu, da je aneksija Zadra samega, brez zaledja ter koridorja k morju absurdna in da pomenja smrtno obsodbo in izoliranje majhnega mesta.

Večina italijanskega naroda je sprejela pogodbo v Rapallo le vsled britke potrebe.

Da dobi mejo ob Snežniku se je Italija odpovedala celi Dalmaciji, katero ji je dajala Londonska pogodba z izjemo Zadra in obljuba Jugoslovanov, da bodo prijatelji Italije, je več kot dvomljiva.

Upa se, da ne bo treba proglasiti državljansko vojno ter napasti D'Annunzija in da bodo nadaljnji poskusi, da se dovede do sprave, uspešni. D'Annunzio je prošil za oficielno priznanje, a se javno izrekel proti prelivanju bratske krvi. Imenoval se je tudi najboljši vernega služabnika demovine.

Vsak Italijan si želi hitre rešitve reškega problema in ta rešitev bo brez dvoma v veliki meri pripomogla k izboljšanju notranjega položaja, ki se že itak izboljšuje. Lahko se smatra, da so vse zadeve, tikajoče se delavskega gibanja, definitivno končane in da se narodna disciplina (v Italiji je je res dosti) polagoma vrača med delavske razmere.

Kakorhitro bo jadranska kriza uravnana, se bo Italija vrnila k svojemu rednemu delu.

Italija je v svoji pretežni večini sprejela dogovor v Rapallo, ne da bi ga ljubila ter obenem obdrževala "junaški" čin D'Annunzija ter njegovo "junaško" obrambo Reke.

Če ne bo prišlo do nepričakovanih zapletitjav, kojih vzrok bodo Jugoslovani, pričakuje Italija nove mirne dobe, vsaj v kolikor pride pri tem vpostev Jadransko morje s svojimi obalmi.

(To je največja hinavščina, katere je zmožen le Italijan. Glasi se v poročilu, da je italijanski narod sprejel, čeprav nevoljno, dogovor, sklenjen v Rapallo, da pa kljub temu obdruje prisloje-nega D'Annunzija in nje, ve tolovaje. Take neslanosti je v stanu pošiljati v svet le širokoustna Italija.)

ANGLEŽI UNIČUJEJO IRSKA MESTA.

Cork, Irska, 12. decembra. — Leta 1916 so zgorela poslopja na Connel Streetu. Takratnega raz-

reči, da se prehranja potnike četrtega razreda kot svinje.

— Če boste sprejeli te predloge, bodo odpravljene dne 4. marca tudi omejitve glede potnih listov. Če ne boste sprejeli te predloge ter na to sklenili mir s sovražnimi državami, boste kmalu imeli v naši deželi vse Mažare, Bulgare in mohamedanske Turke, ki bodo v stanu zbrati skupaj toliko denarja, da se bodo pripeljali preko morja.

Glasovanje glede priseljeniške predloge se bo vršilo v pondeljek.

PREDNO SE ODLOČITE

za svojo družino sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da si ga potnik sam kupi, pišite najprej za tozadevna pojasnila na znano in zanesljivo tvrdko

FRANK SAKSER,
62 Cortlandt St., New York, N. Y.

62 Cortlandt St., New York City.

Promislite dobro, komu boste vročili denar za poslali v stari kraj ali pa za vožnjo listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in sloraba, vsak skuša poslati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in sakotni bankirji rastejo povsed, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane napreke starih izkušenim in premožnim tvežkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neustemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Nake denarne podiljateve se sadnji čas po novi stvari in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo isplačujejo.

Včeraj smo računali na pošiljateve jugoslovanskih kron po sledočih cenah:

300 kron		\$ 2.25	1,000 kron		\$ 8.25
400 kron		\$ 3.40	5,000 kron		\$ 41.00
500 kron		\$ 4.25	10,000 kron		\$ 81.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; is tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar doseže v roka.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvditi Frank Sakser, 62 Cortlandt St., New York City.

doklade vseučilišnih profesorjev ter profesorjev višjih strokovnih šol v Ljubljani in Zagrebu s plačili belgijskega vseučiliša. Ta plačilo velja od 1. okt. t. l. dalje.

Kako se je governer Coolidge seznanil z munšajnom.

Poroča Tom Steep.

Medtem ko se bo dolgočasni telom kakor dolge debate v senatu, to predsednik senata in podpredsednik Združenih držav, se bo Calvin Coolidge brez dvoma spomnil majhnega prizora, katerega je bil nekoč priča na železniški platformi neke gorske vasi v državi Kentucky. Governer Coolidge je stal na zadnjem koncu svojega vlaka, pripravljen, da drži kampanjski govor, ko se je njegov poseben vlak vstavil na postaji.

Sredi perona ali platforme je stal tipičen mož iz Kentuckije, visok, suh in obzgan od sonca. Nosi je visoke škornje, vse blate in pod pazduho je držal bič. Pozornost governerja pa je izkuzala nekaj drugega kot je bila zunanost tega moža. Kentuckijec je držal v obeh svojih rokah veliko posodo, kot se jih rabi za konzerviranje sadja, in ta steklena posoda je bila deloma napolnjena s tekočino, ki je bila tako čista kot voda. Od časa do časa je dvignil posodo k svojim ustom, napravljal požirek ali dva, si obrišal brke ter nato zakrutil od zadovoljstva, kot pujske.

— Mislim, da imate izvrstno studenčnico tu v gorah! — je vprašal governer Coolidge.

— Da, brez dvoma je dosti hladnih vrečev v teh gorah, — je odvrnil governer Morrow iz Kentuckije, ki je spremljal Coolidgea na vlaku. — Zakaj pa vprašate?

— O, ravno sem zapazil onega moža tam, ko je pil iz posode, katero drži v rokah, — je odvrnil governer Coolidge. — Le pogledite, s kakim užitek in kako pogosto požira tekočino. Ljubiti mora pijačo, da jo nosi tako naokrog.

Obraz governerja Morrow se je raztegnil v prešeren smehljaj.

— Governer, vedno sem mislil, da so Yankeeji prebrisani. Tu pa vas najdem, tipičnega Yankeeja, tako lahkovernega, kot so vsi ostali iz severnih držav, — je rekel governer Morrow. — Nočem vam uničiti iluzij. Zelo prijetno bi bilo, pustiti vam, da se vrnete v Massachusetts ter pripovedujete tam ljudem, da hodijo po Kentuckiji ljudje naokrog s posodami, v katerih je dobra studenčnica, kar pije oni mož. Munšajn je!

— Munšajn? — je vprašal governer Coolidge. — Vi mislite...

— Natančno to, — ga je prekinil governer Morrow. — Nekateri ga imenujejo gorsko roso, drugi pa belo tekočino. V Kentuckiji je žgana pijača razdeljena v dva razreda, v belo in rdečo. Rdeče je to, kar je še ostalo iz dnu pred prohibicijo. Bila pijača pa prihaja iz skrivnih žganjekuhov v gorah. Vedno lahko spoznate onega, ki pije belo žganje, po mostiču in njegovem nosu.

— Kakšno značilno sredstvo spoznavanja! — je rekel governer Coolidge, ki ni dosti vrjel. — Vi mislite, da postajajo nosovi takih ljudi bolj rdeči, kot pa oni ljudi, ki pijejo rdečo pijačo?

— Barva nosu nima nobenega opravka s tem, — je rekel governer Morrow. — Le pogledite na onega dečka s posodo v rokah. Ali vidite črto preko mostiča njegovega nosu, kot da se je obdrnil ali opraskal? To je na dotičnem mestu, kjer se gornji rob posode drgne ob njegov nos, kadar nastavi posodo na usta. Izdelovalci munšajna se izogibajo uporabi steklenice. Navzočnost večje števila steklenic krog katerekoli hiše bi takoj vzbudila sum zveznih agentov, ki se pečajo z lovom na munšajnare. Vsled tega se slednji poslužujejo posod, ki so prvotno namenjene za konzerviranje sadja.

Da pokaže, kak oživljajoč učinek ima par dobrih požirkov munšajna, je navedel governer Morrow med časom, ko je hitel vlak naprej, zelo tipično povest, katero lahko razdelimo v prolog in dva drinka.

— Na svojem kampanjskem potovanju sem prišel v majhno mestce, kjer sem imel več prijateljev, — je rekel Morrow. — Ko sem prišel v svoj hotel, sem našel, da je nekdo napravil precej munšajna v mojo sobo. Šel sem na izprehod po mestu in med drugimi sem zadel tudi na starega prijatelja, Uncle Sid Maggoa.

Izgledal je zelo pobit in brezupen. Hotel sem ga nekoliko razveseliti ter rekel:

— Hallo, stric Sid! Kako gre kaj?

— O, zelo slabo, governer, zelo slabo, — je odvrnil on.

— Kaj pa je pravzaprav, Uncle Sid?

Vzdihnil je, se naslonil na brzojavni drog, pljunil iz ust velikansko množino tobakovskega soka ter rekel:

— Skoro vse je slabo, governer, skoro vse. Tu je naprimer moja stara ženska, Mary, ki ima bolečine v hrbtu ter izdaja dost denarja za patentne medicine, ki pa ji prav nič ne koristijo. Nato je tukaj moj sin Ned, ki se je urezal v nogo ter je ves obvezan. In potem je tukaj moja prismojena deklica. To je trubel, governer, to je trubel. Potem je tukaj moj stari lovski pes, ki je izgubil zobe ter ni za nič več. Ona moja farma ob Buck Creek-u tudi ni za nič, governer.

— Well, žal mi je, da moram čuti o vaših zadregah, stric Sid, sem rekel. Tedaj pa sem se spomnil munšajna, ki se je nahajal v moji sobi.

— Stric Sid, pojdite z menoj v hotel in izpite par požirkov žganja.

Spremljal me je v hotel ter si na bil precej veliko časa munšajna. Pijača ga je očividno oživila.

— Res, prav žal mi je, da imate toliko trublov, kot čujem, Uncle Sid, — sem nadaljeval pomilovalno.

— Stric Sid je nekoliko naravnal svoja ramena, položil eno nogo na mizo in rekel:

— Well, stvari niso pravzaprav tako slabe, tako slabe, governer. Res je, da ima moja stara ženska Mary hude bolečine v hrbtu, a dobila je nekaj finih patentnih medicin, ki jo bodo najbrž ozdravile. Potem je tukaj moj sin Ned. Res se je vsekaj v nogo, a on je mlad ter bo ozdravel v primernem času. Res je, da mi dela moja prismojena punca zadrege, a veste, governer, z ženskami, posebno mladimi, je vedno križ in težava. Kar se tiče mojega starega psa, postaja vedno star, a vsi psi morajo enkrat postati stari. Kar se pa tiče moje farne doli ob Buck Creeku, pa mislim, da se bo dalo kaj napraviti, če preorjem in pognojim zemljo.

Stric Sid je pljunil nekaj tobakovskega soka v ogenj. Potisnil sem steklenico proti njemu.

— Izpite še enega, — sem rekel.

— Mislim, da ga bom, — je odvrnil.

— Stric Sid, — sem rekel, — moram vam reči, da mi je prav iz srca žal, da imate toliko trublov.

— Kdo je kaj govoril o trublih? — je odvrnil on ter poslal nadaljni curek tobakovske esence v ogenj. — Res je, da je imela moja stara ženska Mary bolečine v hrbtu, a s pomočjo neke cene patentne medicine, katero je kupila, je kmalu ozdravela. Potem je tukaj moj sin Ned. Na celem svetu ne morete dobiti boljšega fanta. No, vsekaj se je nekoliko, a sedaj je že davno vse zopet dobro. In moja neumna punca — res je, ona nič ne zna. Rečem pa vam, governer, da sem bil jaz vedno prepričan, da vedo deklice o gotovih stvareh vedno več kot bi smele vedeti, anyhow. Kar se tiče mojega starega psa, well, eden mojih sosedov ima mlade pse. Rečem vam, tako lepih psičkov niste še nikdar videli na celim svetu, governer. Sosed mi je rekel, da si lahko izberem enega. Moja zemlja pri Buck Creeku je bila ravno kar preorana ter vam rečem, governer, da dobro obeta, zelo dobro. Ned pravi, da bo raslo na njej vse, kar si poželi vaše srce. Kdo je govoril o kakih trublih, governer? Vse se procveta.

Privedite s seboj svoje prijatelje, governer, in počastili jih bomo, da bo veselje. Vsega je dosti, governer, vsega je dosti!

Tako je vplival na strica Sida munšajn, in njegova mrklost se je izpremenila v odločnost.

— Kje je janitor?

— Če mislite s tem nadzornika apartamentov ali kurilnega administratorja, potem sem to jaz!

"Edinost" o sanmargeritski pogodbi.

"Edinost" piše o dogovoru v Santi Margheriti na uvodnem mestu med drugim: Opravičeno se vprašujemo, čemu so se gospodje jugoslovanske delegacije pravzaprav potrudili v Sv. Margherito Ligure? Doseženi sporazum kaže, da je bila beseda "pogajanja" tu goli evfemizem, prazna formalnost. Kajti mi s svojimi priprostim razumom umevamo pojem pogajanja tako, da se skuša kaj doseči, da obe strani prejmeta in dajeta, da se potem obojestranski pogajalci srečajo na srednji črti. — Jugoslovanska delegacija pa je dajala in ni nič prejela! Ni res torej, da so šli na resnična pogajanja, ampak le — italjanski listi imajo popolnoma prav — da podpisajo kapitulacijo. — Je li bilo treba, da so se le v ta namen potrudili na sestanek z italjansko delegacijo? Ostali bi bili lahko doma. Saj bi lahko sporočili iz Beograda v Rim, da sprejemajo — vse.

Lahko si je misliti, kako porazen vtis napravi na naš narod na tem ozemlju dejstvo, da niso na čelu o tem, da bi bili gospodje kaj storili in kaj dosegli v zagotovitvi njegove narodne eksistence, za njegovo bodočo usodo. Z vsa kruto realnostjo nam zveni iz vseh poročil o dogovoru v Santi Margheriti nasproti klic: Zlo za vas! Požili so nas na žrtvenik.

Priznati pa moramo, da je vendar eno dejstvo tu, ki jih nekoliko razbremeni. Kriva je tudi naša javnost — posebno v Sloveniji in v Hrvatski. Kriva je, ker ni dajala delegaciji nikake zaslombe. Ali ob tem divjem plesu okoli strankarskega malika niso imeli časa misliti na najzavednejši del svojega naroda? Ta narod stopa v negotovo bodočnost z opravičeno zavestjo, da ni zaslužil tega od svojih rojakov. To nam je sicer z ene strani v tolažbo, z druge pa nam ravno to, za narod na tem ozemlju častno dejstvo, najbolj greni čustvo v tej uri. — Sedaj pa še beseda rojakom. Huda je — toda, pomislite, koliko je naš narod pretrpel v svoji zgodovini. In vendar se je ohranil in nikoli ni zgubil vere samega vase. Prebil je vsa zatiranja od strani avstrijskih vlad. Samo eno imejmo pred očmi: da ne pademo v grehe, ki imajo tako grozne posledice tam zunaj med našimi soplemenjaki! Ne obupajmo, ker eno je, kar nas more, kar nas gotovo reši: složno delo! Zbirajmo vse narodne sile, koncentrujmo na naporih za veliki, za največji cilj: za narodno ohranitev našo! In v pobudo in tolažbo nam bodi pouk zgodovine, da narodi, ki imajo odločno voljo za življenje — ne umirajo.

Združimo vse sile, da si priborimo jamstva za naš narodni obstanek in kulturni napredek! Italjanski nacionalisti nečisto nič čuti o reciproci, to je, da bi Jugoslovani na tem ozemlju dobili ista jamstva kakor Italijani v Dalmaciji. No, mi se ne odrekanje nade, da se italjanski državniki ne bodo odtežali spoznanju, da bo — pravičnost, zadovoljstvo vseh državljanov, najhujša podlaga tudi za italjansko državo.

Nič tarnanja, nič jadikovanja, — rojaki! Kajti to nam ne koristi. Koristilo pa nam bo — kakor že rečeno — složno, smotreno, dobro organizirano delo. — Nič malodušja in srca kvišku!

Zaloge zlata v Rusiji.

Mnogo so že pisali o ruski zalogi zlata. Konec leta 1917 je znašala ta zaloga čez 1292 milijonov rubljev. Veliko zlata so pa že pred tem časom izvozili na Anglijo. V začetku vojne je odšlo 80 milijonov rubljev, v septembru 1915 leta 400 milijonov in drugokrat 200 milijonov. To zlato so si razdelili stari upniki stare carske Rusije. Zaloga zlata je bila shranjena v Petrogradu, pozneje so jo prenesli v Veronež, Penzo in Kazan. V Kazanu je padel del te zaloge v roke Čehoslovakov in sicer 652 milijonov rubljev. Čehoslovaki so prenesli zlato v Omsk v Sibiriji, pozneje v Irkutsk, kjer so ga izročili sibirski vlad. Kočak je razmetal zlato. Minister Mihalov je prodal zlato 55 milijonov frankov neki francoski firmi. 55 milijonov so spravili na Japonsko. En del si je prisvojil general Semenov, nekaj so deponirali na Kitajskem v Šanghaju in Hongkongu v podružnicah rusko-azijske banke kot temelj kreditov v mehiških dolarjih. Za izdajanje Burecega lista so od tega nekaj potrošili, a tudi francoski žurnalisti Herve je nekaj od tega dobil. Razni emigranti živijo na ta način. Od prvotne svote je ostlo okoli 413 milijonov rubljev. V Rusiji je ostalo okoli 413 milijonov rubljev. V Rusiji je ostalo vsega skupaj okoli 640 milijonov rubljev, od teh je bilo poslanih na temelju brest-litovskega miru v Berlin 150 milijonov, iz Berlina je odšlo na temelju premirja z dne 11. novembra 1918 v Pariz, 10 milijonov so izročili sovjeti Estonci, 25 milijonov so deponirali v Stockholmu na Švedskem. Po svetu raznešena ruska zlata zaloga znaša eno milijardo zlatih rubljev. Prišteti je treba k njej še 300 kilogramov platina, ki se nahaja v Rusiji.

— Mislim, da ga bom, — je odvrnil.

— Stric Sid, — sem rekel, — moram vam reči, da mi je prav iz srca žal, da imate toliko trublov.

— Kdo je kaj govoril o trublih? — je odvrnil on ter poslal nadaljni curek tobakovske esence v ogenj. — Res je, da je imela moja stara ženska Mary bolečine v hrbtu, a s pomočjo neke cene patentne medicine, katero je kupila, je kmalu ozdravela. Potem je tukaj moj sin Ned. Na celim svetu ne morete dobiti boljšega fanta. No, vsekaj se je nekoliko, a sedaj je že davno vse zopet dobro. In moja neumna punca — res je, ona nič ne zna. Rečem pa vam, governer, da sem bil jaz vedno prepričan, da vedo deklice o gotovih stvareh vedno več kot bi smele vedeti, anyhow. Kar se tiče mojega starega psa, well, eden mojih sosedov ima mlade pse. Rečem vam, tako lepih psičkov niste še nikdar videli na celim svetu, governer. Sosed mi je rekel, da si lahko izberem enega. Moja zemlja pri Buck Creeku je bila ravno kar preorana ter vam rečem, governer, da dobro obeta, zelo dobro. Ned pravi, da bo raslo na njej vse, kar si poželi vaše srce. Kdo je govoril o kakih trublih, governer? Vse se procveta.

Privedite s seboj svoje prijatelje, governer, in počastili jih bomo, da bo veselje. Vsega je dosti, governer, vsega je dosti!

Tako je vplival na strica Sida munšajn, in njegova mrklost se je izpremenila v odločnost.

— Kje je janitor?

— Če mislite s tem nadzornika apartamentov ali kurilnega administratorja, potem sem to jaz!

Zaaleđovanja francoske vladne klike.

V Capdenaru so Millerandovec aretirali sodruga Verdiera, tajnika aveyronske zveze strokovnih organizacij. Verdiera so zaaleđovali že od maja sem, ko se je udeležil velike stavke in ga niso mogli dobiti, dasi je pred kratkim javno nastopil na orleansem kongresu.

Človeške kosti stare 15.000 let.

Veliko zanimanje kažejo znanstveniki radi odkritja podzemeljske jame na Francoskem, v kateri se nahajajo fosili (okamenine) sesalcev vstevši tudi ljudi, ki so živeli najmanj pred petnajst tisoč leti. Odkritje je izvršil kalifornijski arheolog Jack Bonilhot. Bonilhot je imel zaposlenih nekoliko delavcev, ki so prekopavali zemljo. Ko so sledili žili vulkanskega kamena v bližini Retournacu (Haute Loire) pod direkcijo Bonilhota, so delavci naleteli na zemeljsko votlino, kar so smatrali za jamo. Dvajset čevljev dolgi kaptiki so viseli od stropa in ožek poteček je šumjal po dnu. Na ekstremnem koncu jame se je našel kup kosti in zob. Nekateri poslednjih so bili skoro dvajset palcev dolgi.

Francoski geologi, ki so obiskali odkrite jamo, so mnenja, da so ognjeniki gore Velav bruhali svojo pogosto lavo, je slednja

dospela do omenjene votline in zalila vhod ter tako zaprla izhod onim, ki so se nahajali v njej.

Poljska ustava.

Z večino šestih glasov (195 proti 189) je poljski državni zbor v drugem branju sprejel člen 2 ustave, po katerem se narodno predstavništvo deli v poslansko zbornico in senat. Podrobnosti organizacije senata se bodo razpravljale in sprejele kasneje.

NAZNANILO IN VABILO.

Export, Pa.

Vsem članom društva Šmarnica šte. 26 SDPZ. v Exportu naznanjam in prosim, da se polnoštevilno vdeležijo prihodnje redne mesečne seje, katere se vrši dne 19. decembra ob 2. uri popoldne v Red Eagle dvorani. Na dnevnem redu bo tudi volitev odbora za prihodnje leto 1921. Meseca novembra je bilo sklenjeno, da kateri član se ne vdeležijo, bo moral plačati \$1.00 v društveno blagajno. Izvzeti so le bolniki, kateri so pod zdravniškim nadzorstvom. S sobratstvom pozdravom. Matevž Torkar, tajnik. (2x 13&16—12)

POŽAR, GOZDARJI!

Potrebuje se 50 drvarjev za delati pri Charcoal Iron Company of America v Newberry, Mich. Plača \$3.00 od klafre. Za natančneja pojasnila se obrnite na Mat. Kern ali Charles Laurich, Box 325, Newberry, Mich. (11-14—12)

Kje je VINCENT STRES? Doma je od Sv. Florijana na Sp. Štajerskem, star 38 let. Leta 1912. je odstopal iz doma. Prosim rojake, če kdo ve zanj, da ga opozori na ta oglas, da se mi javi. Moj sedanji naslov je: Martin Tramssek, Želne št. 32, p. Kočevje, Slovenija, Jugoslavija. (11-13—12)

Zdravila, boljša in najraznovrstnejša

domača zdravila

katera priporoča magr. Kneipp, imam vedno v zalogi. Pišite po brezplačni cenik. MATH. PEZDIR P. O. Box 772, City Hall Station NEW YORK CITY.

Najstarejši in največji slov. dnevnik v Združ državah

"GLAS NARODA"

(Glasilo J. S. K. J.)

Novice iz vseh delov sveta, dopisi iz slovenskih naselbin novice iz starega kraja, članki politični, gospodarski, izvirna poročila iz starega kraja, črtice, povesti, roman, šaljivo satirična kolona Peter Zgaga vsak dan razven nedelj in praznikov.

STANE:

Za vse leto	-	-	-	\$6.00
za pol leta	-	-	-	\$3.00
za mesto New York za vse leto	-	-	-	\$7.00

Najmodernejše vrejena TISKARNA

Vabila, okrožnice, plakati, koverta, pisemski papir itd.

Točno in po najnižjih cenah.

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street.

New York City.

